

Ἡ ΠΑΤΡΑ καὶ ἄλλα

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

«ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ»

ΤΟΥ Κ. ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ.—ΑΘΗΝΑΙ 1966.

Οἱ σημειώσεις κριτικῆς τούτες τιμήθηκαν οὐσιαστικά μετὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ βιβλίου «Χριστιανισμός καὶ Χριστιανοί» τοῦ Μιχαήλ Γ. Ἀγγελίδου. Ἡ «Ἱερώς» σὰν περιοδικὸ Λόγου καὶ Τέχνης χαίρεται πού τῆς δίνεται εὐκαιρία νὰ ἀφιερώσει γραμμὲς ἀπ' τὴς στήλης τῆς, γιὰ κρίσεις σὲ τέτοιας λογῆς ἀξία πνευματικὰ πράγματα.

Γιατὶ πραγματικὰ καὶ ὁ γράφων καὶ τὸ περιοδικό, ὅταν βρίσκονται μπροστὰ σὲ δουλειὰ σὰν αὐτὴ τοῦ Μιχαήλ Ἀγγελίδου, πού προσφέρεται ἄκρως σημαντικὴ, τόσο γιατί εἶναι μελέτη στὴν κυριολεκτικὴ σημασίᾳ τοῦ ὅρου, ὅσο καὶ γιατί δίνεται σὲ καιροὺς, ὅπου φαίνεται ὅτι τὰ προβλήματα μᾶς καθαρὰ θρησκευτικῆς πρακτικῆς ἔχουν περῶσι στὸ περιθώριό τῆς σκεπτομένης ζωῆς, αἰσθάνονται τὴν καρδιά καὶ τὸν νοῦ ἀνοιχτὰ στὴν κάθε φώτιση καὶ τὸ κάθε ἀνέβασμα.

Καὶ νὰ τὸ βιβλίο παρατάσσεται σὰν περιεχόμενο μετὰ τὴν θρησκεία «Χριστιανισμός», ἀλλὰ τοῦτο δὲν μειώνει μιά βασική του θέση, ὅτι εἶναι δουλειὰ καθαροῦ πνεύματος, ὅπως θὰ ταίριαζε, καὶ καθαρῆς ταχτοποιημένης σκέψης. Δὲν εἶναι προϊόν ὁποιασδήποτε τυφλῆς διάθεσης, ἀλλὰ μόχθος πνευματικῆς λειτουργίας πλούσια τεκμηριωμένης ἀπὸ πηγές, μάλιστα ὅχι πάντα θεολογικῆς.

Σὰν συνολικὸν διάγραμμα ἡ ὅλη μελέτη, χωριζομένη σὲ δύο μέρη, μπορεῖ νὰ παρουσιαστῇ ἀπὸ τὴν μιά, κατὰ Θεολογικὸ περιεχόμενο σὲ σύζευξιν μετὰ τὸν ὅρο «Χριστιανισμός»,

ὅπου τὸ πρόβλημα τῆς Ὑπαρχῆς τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ οὐσία τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας κεφαλαιώνονται μετὰ ἐνάργεια καὶ ἐμβριθεία καὶ τόσο καλὰ πού νὰ θυμίσουν στὸν ἀναγνώστη πρᾶγματα μεγάλα καὶ πάντοτε ζωντανά, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ γράφοντος, ἀλλὰ παρατημένα ἢ ψευτισμένα ἀπὸ μιὰ σύγχρονη ἀπαγγελματικὴ διάνοησιν (πού δὲν πείθει παριστάνοντας τὴν κοινωνικοποιούμενὴν) καὶ ἀπ' τὴν ἄλλη, κατὰ κριτικὸ καὶ κοινωνικὸ περιεχόμενο, στὸ ὁποῖο κυριολεκτικὰ θητεῖ ὁ Μ. Ἀγγελίδης, σὲ σύζευξιν μετὰ τὸν ὅρο «Χριστιανοί» καὶ μετὰ τὸ ὁποῖο ὁ συγγραφεὺς μετὰ δξύνοντα καὶ βαθειὰ παρατήρησιν καὶ κριτικὴ τῶν πραγμάτων στὴν κοινωνία τῶν Χριστιανῶν φανερώνει τὴν ἀποδυνάμωσιν, τὴν ἐξάρθρωσιν, τὸ κοινωκεῖν κατὰ τὸν Χριστιανικὸν δῶματὸς στοὺς ἀνθρώπους πού ἔχουν τὸ βάπτισμα τοῦ Χριστιανοῦ, ἀλλὰ βιοῦν τυπολατρικὰ καὶ φαρισαϊκὰ ἢ κας' ἐπιφρασὴν ἤχηκα, μετὰ ἥθους πού δὲν ἔχει ἔμφαν τὴν Πίστην, ὥστε τελειώνοντας ν' ἀποδέχεται κανεὶς καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ συγγραφεῖ παρατιθέμενον «ἐπιστρέφοντες, υἱοί, ἐπιστρέφοντες καὶ ἰδοὺ μὲν τὰ συντοκίμματα ὑμῶν» τοῦ προφήτη Ἰερεμίᾳ.

Τὸ βιβλίο εἶναι γραμμένο σὲ λόγια, ἀλλὰ ἀπλὴ καὶ σωστὴ γλῶσσα, ὥστε νὰ κυλάει καλὰ στὰ ἐντὸς τοῦ ἀναγνώστη, καθὼς καὶ καλὰ σκοπεύει τὸ πνεῦμα καὶ στίς ἐνδεχομένους ἀντιστάσεις του. Τυπώθηκε σὲ ἐργαστήρια γραφικῶν τεχνῶν «Πάτμος» στὴν Ἀθήνα.

Α. Πασχαλάς

Η ΠΑΤΡΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Η ΩΛΕΝΟΣ

Περίπου σαράντα στάδια μακριὰ ἀπ' τὴν Δύμην κατεβαίνει πρὸς τὴ θάλασσα ὁ ποταμὸς Πείρος. Κοντὰ στὸν Πείρο δριμυτότατον ἄλλοτε μιά πόλη ἀρχαίῃ, ἡ Ὡλενος. Τὸ βασίλειό τῆς Ὡλένου, τὸ Δεξαμένον, καὶ τὴ φιλοξενία του πρὸς τὸν Ἡρακλῆ ἔχουν γιὰ ἀπόδειξιν, γιὰ ὅσα γράφουν, οἱ ποιητὲς πού ἔχουν συνθέσει ποιήματα σχετικὰ μετὰ τὸν Ἡρακλῆ καὶ τοὺς ἄλλους του.

Ἡ Ὡλενος ἦταν ἀπὸ παλιὰ μιά πόλη μικρὴ αὐτὸ πού λέω τὸ ἐπιβεβαιώνει καὶ ἓνα ἐλεγείον τοῦ ποιητῆ Ἑρμηνιάνακτος, ἀφιερωμένο στὸν Κένταυρο Εὐρυτίωνα. Ἀκόμη, λένε ὅτι μετὰ τὸν καιρὸ οἱ κάτοικοι ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Ὡλενο, γιατί δὲν μπορούσαν νὰ ζήσουν ἐκεῖ καὶ πῆγαν στίς Πειρὲς καὶ στίς Εὐρυτείες.

(Παυσανίου «Ἀχαϊκά», κεφ. 18 §1)

Η ΠΑΤΡΑ

ΑΡΟΗ - ΑΝΘΕΙΑ - ΜΕΣΑΤΙΣ - ΒΟΛΙΝΗ
ΑΡΓΥΡΑ - ΑΡΒΑ - ΡΥΠΕΣ

Ὅγδοντα στάδια περίπου μακριὰ ἀπ' τὸν Πείρο βρίσκεται ἡ Πάτρα, καὶ κοντὰ στὴν Πάτρα χύνεται στὴ θάλασσα ὁ ποταμὸς Γλαῦκος. Ὅσοι ἀσχολοῦνται μετὰ τὴν ἱστορία τῆς Πάτρας ἰσχυρίζονται ὅτι πρῶτος ἐγκαταστάθηκε σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ ὁ αὐτόχθονος Εὐμήλος καὶ ὅτι τότε δὲν ἐθαύριζε σὲ πολλοὺς ἀνθρώπους. Αὐτὸς ὅμως, ὅταν ἦρε ἀπὸ τὴν Ἀττικὴ ὁ Τριπτόλεμος, πῆρε ἀπ' αὐτὸν τὸ σιτάρι, ἔμαθε πῶς κτίζονται οἱ πόλεις καὶ ἔκτισε τὴν Ἀρόην, πού τὴν ὀνόμασε ἔτσι ἀπὸ τ' ὄνομα.

Κάποτε, μόλις ὁ Τριπτόλεμος ἔφυγε, γὰρ νὰ κοιμηθῇ, λένε πῶς ὁ γιὸς τοῦ Εὐμήλου, ὁ Ἀνθείας, ἔξευξε τοὺς ὑδάκοντες στὸ ἄρμα